

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Francisci Svarez Granatensis E Societate Iesv
Doctoris Theologi, Et In Conimbricensi Academia Primarij
at[que] Emeriti olim Professoris Tractatvs Qvinqve, Ad
Primam Secvndae D. Thomae**

Suárez, Francisco

Mogvntiae, 1629

2. Vtrùm ostendi possit beatitudinem esse possibiliem homini, aut de facto futuram esse?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94065](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94065)

Sed inquireret aliquis, quæ sit formalis ratio huius consecutionis. Respondetur, nunc in communi solum dici posse consistere in aliqua conjunctione hominis cum illo bono, quo beatificandus est. An verò hæc coniunctio hæc perveniens, vel operatione, vel alio modo pertinet ut ita dicam, ad materialem rationem beatitudinis, quæ postea est à nobis explicanda: nam ex formalis ratione consecutionis, ut sic, illud propriè definiti potest. Itaque videtur hæc ratio in hoc consistere, quod res, seu bonum, ita possideatur ac teneatur, sicut appetitur, & desideratur, nam cum hæc consecutio sit terminus desiderij, & satietas eius, tunc consecutur res consecutiva quando ita obtinetur sicut desideratur, quod videtur licet in falsa beatitudine, nam qui illam ponit in diuitiis, eas assequitur per dominium & possessionem; qui verò in delectatione ciborum habet consecutionem per sensum gustus, & tactus, & sic de cæteris: ergo sicut in falsa beatitudine, consecutio respondet pravo appetitui, ita in vera beatitudine illa consecutur veræ consecutio quæ terminatur, & apta est satiari perfectum ac rectum appetitum veri, & summi boni; & quoniam hæc appetitus est consentaneus, & proportionatus fini, seu objecto suo, ideo consecutio illi respondens erit etiam proportionata tali objecto, ac quæ ad talis erit, qualis res illa, quæ summum bonum postulaverit, seu quatenus natura sua apta fuerit ut possideatur, & teneatur, qualis autem in particulari sit, postea dicemus.

SECTIO II.

Utrum ostendi possit beatitudinem hominis esse possibilem, aut futuram esse?

- I. Ratio dubij est, quia perfecta beatitudo repugnat cum imperfectione humanæ naturæ: quomodo ergo ostendi potest humanam naturam esse capacem ratæ perfectionis? Antecedens declaratur primò quia beatitudo, ut diximus, requirit collectionem omnium bonorum, & excludit omnia mala: homo autem natura sua subiectus est multis malis, & miseriis, quæ vitare non potest. Secundo, & principaliter, quia pars beatitudinis, & via necessaria ad illam consecutionem, est nihil mali velle, seu carere peccato, quod non potest homo sua natura, cum consistat contrariis affectibus, & inter se pugnantibus. Tertio, quia de ratione beatitudinis est æternitas, nam qui timet carere bono, quod habet, non potest esse beatus, sed homo, ut homo, non est perpetuus natura sua: ergo. Dicitur etiam aliquid, hanc rationem totam solum procedere de beatitudine priori modo accepta, ut significat collectionem bonorum omnium: non verò de essentia beatitudinis. Sed contra hoc est, quia licet tota collectio bonorum non sit de essentia beatitudinis, tamen de ratione beatitudinis essentialis est, ut secum asserat, & postulet statum illum perfectum: ergo requirit subiectum capax illius status.
- II. In hac quaestione agere possumus solum formaliter de beatitudine prout à nobis definita est an homo sit capax illius, vel materialiter, seu in particulari, an cognosci possit qua re & quomodo beatificandus sit homo: & hoc modo tractat illam Scotus in 4. dist. 49. quest. 2. & contendit, posse ratione naturali probari esse hominem capacem beatitudinis consentientis in visione Dei: quam quidem sententiam ego falsam existimo: sed non potest hic ex professo probari, donec ratio & natura illius beatitudinis magis cognita sit: & id-

eo in priori tantum sensu breviter esse quaestio expedienda, in qua prætere potest esse sermo aut de capacitate tantum, aut etiam de facto an possit probari, hominem aliquando posse consequi beatitudinem suam. Denique in hoc procedere quaestio potest, aut ex principiis reuelatis, aut ex solis principiis naturæ.

Dico ergo primo secundum fidem. Certum est hominem esse capacem absolutam, & perfectam beatitudinis, & de facto consecuturum illam. Probat, quia Deus in S. Scriptura promittit hanc beatitudinem omnibus, ut per se constat: hæc autem promissio supponit in homine capacitatem ad recipiendam illam, quia Deus non promittit impossibilia. Rursum quamvis Deus non promittat hanc beatitudinem omnibus absolutè, sed iustis, & consequenter promissio respectu omnium non sit absolutà, sed conditionata, scilicet, *si iniustitia decesserit*: tamen & ex eadem sacra Scriptura, & ex aliis regulis fidei, constat & posse, & de facto impleri hanc conditionem in multis hominibus. Quod denique illa sit beatitudo absoluta & perfecta, constat ex modo, quo de illa loquitur, & ex his, quæ de illa docet, vocat enim illam supereminens bonum, quod nec oculus vidit, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit. vocat æternum glorie pondus, æternum gaudium, quod negat omnem malum, & omnem tristitiam, & alia similia, quæ postea videbimus.

Dico secundo, ex principiis naturæ probari potest, hominem esse capacem alicuius beatitudinis. Probat, primò experimento ipso, nihil enim magis receptum fuit apud omnes Philosophos, quamvis enim de re, in qua consistit beatitudo humana, fuerit inter illos infinita discussio ut sequenti disp. attingam: tamen quod aliqua sit beatitudo hominis tuit summam consentio, & ita hoc sumit tanquam primum fundamentum moralis Philosophiæ Aristot. in 1. Ethic. Secundo declaratur ratione in superioribus tacta, quia homo habet aliquem finem, ultimum: ergo potest illum consequi, alias frustra & inopienter ordinaretur in illum: sed consecutio finis ultimi est beatitudo: ergo.

Dices, hac ratione probaretur bruta esse beatitudinis capacia, quia etiam habent ultimum finem, & possunt pervenire ad suam ultimam perfectionem. Sed supra respondet esse aliquo modo capacia cuiusdam beatitudinis imperfectæ: tamen Aristot. 10. Ethicor. cap. 8. & 9. & Augustin. quem nuper citavi, simpliciter negant bruta esse capacia beatitudinis, & Gregor. Nyssen. in libr. de beatitudinibus, dicit, hominem esse capacem beatitudinis, quia est ad imaginem Dei, quod est proprium intellectualis naturæ: igitur secundæ rationi factæ addendum est ex D. Thoma 1. 2. q. 5. a. 1. quamvis Deus sit finis ultimus omnium, non tamen eodem modo, quia non eodem modo potest attingi ab omnibus: homo enim potest suis actibus immediatè attingere Deum cognoscendo & amando: & ideo potest propriè consequi illum finem, atque adeo potest propriè esse beatus: nam, ut rectè dixit Scot. beatitudo significat consecutionem optimi, atque ultimi boni simpliciter: at verò animalia bruta non possunt attingere Deum immediatè suis actionibus, sed solum aliquam perfectionem beatam qua aliquo modo imitatur Deum, & ideo non possunt consequi illum finem ultimum secundum se, & ideo non sunt capacia beatitudinis: & hoc est quod homo dicitur immediatè creatus propter Deum, alia verò inferiores creature sunt immediatè propter ipsum hominem, & per illum vicinatè tendunt in Deum. Et confirmatur hæc ratio ex natura appet-

titu hominis ad beatitudinē, hinc. innatus est omnibus hominibus, vt dicturi sumus latē in fine huius materiæ, & frequenter disputat Aug. l. 1. de libero arbit. cap. 14. & lib. de vita beata, & lib. 10. Confess. cap. 20. & in Enchir. cap. 25. sed appetitus naturalis fundatur in naturali capacitate, & nō tendit nisi in rem aliquo modo naturæ possibilē, quia appetitus naturalis est naturæ consentaneus: ergo beatitudo, quæ est obiectum huius appetitus, est res possibilis homini cuius ipse est capax natura sua.

VI.

Dico tertio, ex principiis etiam naturæ potest humanis rationibus satis congruentibus ostendi humanam speciem fore aliquando beatificandam. Loquor de specie humana, quia non est necesse vt in omnibus suis indiuiduis consequatur suum finem, quia cum multiplicatio indiuiduorum sit quodammodo per accidens, non est inconueniens aliqua defectere à suo fine, præsertim quia cum homo sit liberi arbitrii, per eum stare potest quominus suum finem consequatur: satis ergo erit quod in aliquibus indiuiduis hæc species suum finem obtineat. Hoc autē probari potest quia ad conuenientem prouidentiam autoris naturæ spectat ita gubernare & dirigere singulas naturas in suos fines vt non omnino illis frustreretur: primo quidem, quia viderentur frustra creati homines propter talem finem, si nunquam neque in villo indiuiduo illum essent consecuturi: quid enim prodesset homini capacitas beatitudinis, si nunquam esset implenda? Secundo, quia id, quod nunquam accidit in omnibus indiuiduis alicuius speciei etiam si quamplurima multiplicentur, merito dici potest impossibile, si non omnino physicè, seu metaphysicè, saltem moraliter, & humano modo loquedo: pertinet autem ad prouidentiam autoris naturæ, & quodammodo debitum est ipsi humanæ naturæ ita dirigi in suum finem, vt possit illum consequi. Tertio possumus etiam vt ratione, qua Chryl. & alij Patres sæpè vtuntur ad probandam resurrectionem, nam quidam homines totam vitam in vitiis, & in peccatis transigunt, alij honestè viuunt: pertinet ergo ad prouidentiam autoris naturæ illos punire, hos remunerare: ergo respondere debet operibus virtutis aliquod beatitudinis præmium.

VII.

Dices, absolutè loquendo, potuisse Deum ita gubernare humanas res, vt nullus hominum ad beatitudinem perueniret, permittendo omnes labi in peccatum, & in eo durare vsque ad finem vitæ, sicut multis speciebus Angelorum euenisse creditur. Respondetur: ideo non dixi rationes factas esse demonstrationes, sed morales rationes multum suadentes & ostendentes modum prouidentie maximè consentaneum diuinæ sapientie, & bonitati. Vnde licet non negemus potuisse Deum id facere de potentia absoluta: negamus tamen id esse satis consentaneum & naturis rerum, & conuenienti ordini vniuersi. Ad exemplum autē Angelorum respondetur, illud supponere omnes Angelos esse specie diuersos, & in singulis speciebus tantum esse vnum indiuiduum: quo admissio, non est similis ratio, quia non poterat species Angelica permitti peccare, & cadere à suo fine quin omnia indiuidua eiusdem speciei permittentur eodem modo cadere, quia supponunt non esse multa, sed vnum, & alioquin fuit conueniens etiam Angelos permitti suæ libertati, & ideo in illis censetur illud non esse inconueniens, quia omnes conueniunt in eodem gradu, & in eodem modo tendendi in suum finem: homines autem habent suum proprium modum, & quodammodo specialem gradum constituunt.

Ad rationem dubitandi in principio positam procedendo ex principiis reuelatis dicimus duo: Primum est, nō posse hominem suæ naturæ viribus, aut per naturales causas illum felicem statum consequi. Secundum est, in hac vita omnino non posse ad illum peruenire, etiam per auxilia gratiæ secundum legem ordinariam. Nihilominus satis est, illum statum fore aliquando possibilem homini cum diuina ope, & auxilio. Procedendo autem ex principiis naturæ, dicemus similiter duo sumpta ex Arist. Primum est, beatitudinem possibilem homini secundum naturam suam esse imperfectam, non tamen omnino nullam. Et hoc est, quod Arist. dixit 1. Ethic. cap. 10. posse nos esse beatos, tamen vt homines. Vnde non est de essentia cuiuscunque beatitudinis, vt absolute & simpliciter excludat omnem defectum, sed primo & per se est de eius essentia, vt sit consecutio vltimi finis: consequenter verò habet vt excludat omne malum, quantum fieri poterit, iuxta subiecti capacitatem. Secundum est, quod Arist. dixit 10. Ethic. cap. 7. talis vita superat hominis naturam, nō enim hoc ipso quo homo est ita vult, sed quo est quid in ipso diuinum; id est, quatenus mentem habet, & immortalem animam, in qua posset homo perpetuam beatitudinem consequi, & carere temporalibus incommodis, & aliquo modo fatiari iuxta naturæ capacitatem.

VIII.

SECTIO III.

Quotuplex sit beatitudo.

Hanc dubitationem etiam præmitto, quia pertinet, ad quæstionem an est, & fundamentum erit eorum, quæ dicenda sunt, & ordinis in hac materia seruandi. Omitto autem in primis diuisionem beatitudinis, in veram, & falsam, quoniam tantum de vera agimus: & falsam infinitum multiplicari potest pro libito humane voluntatis. Omitto præterea diuisionem beatitudinis in obiectiuam, & formalem, quia & vtraque explicata iam est, & ex vtraque confurgit vnus finis, & vna beatitudo. Denique omitto diuisionem beatitudinis in essentialē, & accidentalem, quoniam hæc quidem coincidit cum his, quæ diximus de beatitudine vel pro essentia vel pro statu: nam ea, quæ reperiuntur in statu beatitudinis præter essentialē, possunt dici accidentia beatitudinis, quamuis in eis sit latitudo: nam quædam sunt maximè intrinsicæ, & in se; alia ab essentiali beatitudine, alia verò sunt magis extrinsecæ, de quibus omnibus postea videbimus. Notandæ igitur sunt tres, vel quatuor diuisiones præcipuæ.

Primo diuiditur beatitudo in naturalem, & supernaturalem. Hac diuisione vtitur sæpè D. Thomas 1. parte, quæstione 23. articulo 1. dicens: hominem ordinari ad duplicem finem, alterum naturæ proportionatum, alterum superentem facultatem naturæ; idem autem est finis vltimus & beatitudo, vt diximus. Item quæstione 62. articulo 1. distinguit in Angelis hanc duplicem beatitudinem, & dicit, eos fuisse creatos in beatitudine naturali, non verò supernaturali, iuxta doctrinam August. libro de Eccl. dogmat. (si eius est opus) capite 59. Addit verò ibi beatitudinem naturalem esse quodammodo beatitudinem, vel quia comparata est ad supernaturalem, est imperfecta, vel propter aliam rationem, quam infra subiiciam. Eadem distinctione, agens de hominibus, vtitur D. Thom. 1. 2. quæstione 62. articulo primo in corpore, & ad 3. & quæst. 109. ar. 5. ad 3. & quæst. 110. art. 3. &c.

II.

1. Diuisio beatitudinis in naturalem & supernaturalem.